

ВІДГУК
офіційного опонента на дисертаційну роботу
Колодій Ірини Володимирівни
на тему: «Організаційно-економічні засади антикризового управління
у сільськогосподарських підприємствах»,
що подана на здобуття ступеня доктора філософії в галузі знань
07 «Управління та адміністрування» за спеціальністю 073 «Менеджмент»

**Актуальність теми та її зв'язок з
напрямами науково-дослідних робіт**

Економічні результати функціонування сільськогосподарських підприємств, як і суб'єктів господарювання інших галузей економіки, формуються під впливом внутрішніх чинників та зовнішніх процесів, характерних для розвитку економіки. Невизначеність і мінливість зовнішніх умов функціонування, а також специфіка ведення сільськогосподарської діяльності, зумовлюють ризики та ймовірність виникнення кризових явищ. Тому, діяльність підприємства має бути пристосована до тривалого існування з можливостями адаптації до умов, що змінюються.

З огляду на це, управління діяльністю сільськогосподарського підприємства, як соціально-економічною системою в цілому, та у розрізі її складових, є об'єктивною необхідністю. Зокрема, важлива роль у сучасних умовах належить антикризовому управлінню, правильна організація якого здатна попередити виникнення або запобігти неконтрольованому перебігу кризових явищ на підприємстві, пом'якшити їхні наслідки.

Вищевикладене засвідчує своєчасність та актуальність теми дисертаційного дослідження. Удосконалення організаційно-економічних засад антикризового управління у сільськогосподарських підприємствах набуває особливо важливого значення в умовах військового стану на території України. Усі ризики і невизначеності, пов'язані з цією ситуацією, а також можливий вплив зазначених подій на досліджувані процеси дисертантка врахувала та окреслила у роботі.

Дисертаційна робота Колодій І.В. відображає результати системних наукових досліджень, проведених авторкою відповідно до наукових тематик факультету управління, економіки та права Львівського національного університету природокористування, зокрема: «Організаційно-економічний механізм забезпечення інноваційного розвитку аграрного сектору економіки та села» (номер державної реєстрації 0116U003176) на 2016–2020 роки та «Механізми забезпечення інноваційного розвитку аграрного сектору економіки та сільських територій» (номер державної реєстрації 0121U108898) на 2021–2025 роки. В рамках окресленої тематики дисертантка розробила теоретико-методичні положення щодо діагностики фінансового стану та загроз банкрутства сільськогосподарських підприємств; обґрунтувала механізм та інструментарій антикризового управління.

Загальна оцінка змісту роботи

Аналіз змісту дисертаційної роботи засвідчує її чітку структурно-логічну побудову, що дозволило послідовно та у повному обсязі відобразити основні теоретичні і практичні результати проведеного дослідження. Зміст викладеного матеріалу відповідає темі дослідження. Поставлені дисертанткою наукові завдання вирішені, мета роботи досягнута. Стиль викладу матеріалу – науковий.

Основні наукові результати, їх новизна, ступінь обґрунтованості та достовірності

Детальне ознайомлення з дисертаційною роботою Колодій І.В. дає підстави стверджувати, що основні результати досліджень достатньою мірою обґрунтовані, їх наукова достовірність не викликає сумнівів, оскільки вони отримані у результаті використання актуальної та обґрунтованої інформаційної бази, відповідного методичного інструментарію дослідження та належної апробації внесених автором пропозицій і рекомендацій.

Простежується чіткий взаємозв'язок між метою дисертаційної роботи, поставленими завданнями, положення наукової новизни і висновками. Логічно пов'язані також розділи дисертації.

Дисертаційне дослідження виконане автором на належному теоретико-методологічному і прикладному рівні, характеризується науковою новизною, спрямоване на пошук шляхів ефективного функціонування сільськогосподарських підприємств у мінливому ринковому середовищі на основі удосконалення організаційно-економічних засад антикризового управління.

Задля досягнення поставленої у роботі мети, авторка здійснила ґрунтовний розгляд понятійного апарату відповідно до теми дослідження. Зокрема, детально розкрито сутність, обґрунтовано та систематизовано поняття “кризовий стан підприємства” (с. 31-45) та “антикризове управління” (с. 47-54). Запропоновано авторське бачення антикризового управління як системи заходів, при якій суб'єкт антикризового управління на основі ризик-орієнтованого підходу за допомогою форм, важелів, методів та інструментів здійснює виявлення, попередження, нейтралізацію й мінімізацію кризових явищ задля забезпечення тривалої фінансової стійкості та підвищення конкурентоспроможності (с. 158).

Заслуговує уваги теоретичний розгляд (с. 58-68) та практичний розрахунок (с. 98-117) значної кількості методів діагностики фінансового стану та виявлення загроз банкрутства сільськогосподарських підприємств, що стало основою для формулювання обґрунтованих висновків і рекомендацій.

Важливе значення у роботі має здійснена авторкою оцінка діяльності сільськогосподарських підприємств (с. 70-94), адже дає розуміння особливостей функціонування, поточного стану, тенденцій розвитку галузі, існуючих та можливих ризиків.

Слід відзначити, що вагомим внеском у розробку досліджуваного наукового завдання є обґрунтування авторкою концепції (с. 161-166, рис.3.4)

та компонентів механізму антикризового управління у сільськогосподарських підприємствах на мікро- і макрорівнях (с. 67-177, рис.3.5).

Імпонує позиція дисертантки щодо виокремлення і розгляду низки потенційних конкурентних переваг сільськогосподарських підприємств як компонентів антикризового управління (рис. 3.8, с. 188-192).

Теоретичне і практичне значення результатів дисертації

Теоретичне значення результатів дисертації полягає у розробці теоретичних положень, методичних підходів і практичних рекомендацій щодо формування організаційно-економічних засад антикризового управління в сільськогосподарських підприємствах, а практичне – в обґрунтуванні рекомендацій, які забезпечують формування засад, розробку системи заходів та впровадження інструментарію й механізму антикризового управління для попередження, виявлення та усунення кризових станів сільськогосподарських підприємств.

Практичне значення одержаних результатів підтверджується відповідними довідками, зокрема: Департаменту агропромислового розвитку Львівської обласної державної адміністрації, Добротвірської громади, ДП «ДГ «Радехівське» ІСГ Карпатського регіону НААН», ТзОВ «Данута», Львівського національного університету природокористування.

Достовірність та повнота викладу основних положень, висновків та результатів дослідження

У процесі дослідження дисертантка опрацювала значну кількість наукових праць вітчизняних і зарубіжних авторів, законодавчі та нормативні акти, статистичні дані, інформацію фінансової і статистичної звітності сільськогосподарських підприємств, дані офіційних сайтів підприємств і організацій. Дисертантка вдало підбрала та вміло застосувала методичний інструментарій дослідження, що підтверджує достовірність і обґрунтованість сформованих наукових положень, висновків і рекомендацій.

Основні результати дисертації пройшли апробацію шляхом обговорення й отримали позитивну оцінку на всеукраїнських та міжнародних науково-практичних конференціях.

Положення дисертаційного дослідження опубліковано у 18 наукових працях, серед них: 5 статей у наукових фахових та у виданнях, що входять до міжнародних наукометричних баз, зокрема 2 статті в зарубіжному виданні, 12 публікацій у матеріалах науково-практичних конференцій, які засвідчують апробацію матеріалів дисертації, 1 – в іншому виданні. Загальний обсяг публікацій 4,05 становить авт. арк., з них особисто дисертантці належить 2,58 авт. арк.

Перелік опублікованих Колодій І.В. праць за темою дослідження у повному обсязі відображає зміст дисертаційної роботи.

Дотримання принципів академічної доброчесності

Порушень академічної доброчесності у дисертаційній роботі не виявлено. Дисертація містить посилання на джерела запозичень ідей, розробок, тверджень та інформаційно-аналітичної бази.

Дискусійні положення та зауваження

Оцінюючи позитивно дисертаційну роботу Колодій І.В. в цілому, як таку, що виконана на належному теоретико-методологічному та прикладному рівні, слід висловити зауваження, які можна вважати дискусійними:

1. У процесі теоретичного обґрунтування економічної суті кризового стану підприємства (п. 1.1), окрім дослідження криз, які мали місце у розвинених країнах, доцільно детальніше розглянути кризові періоди, характерні для української економіки.

2. Більш детального розкриття потребують причини та наслідки криз, що загрожують сільськогосподарським підприємствам, наведені авторкою на рис. 1.1. (с. 39).

3. Окрім розрахунку та оцінки результативних фінансових показників і

коефіцієнтів (п. 2.2., 2.3), що, безумовно, є необхідним у роботі, доцільно більш детально проаналізувати першопричини та передумови кризового стану на сільськогосподарських підприємствах.

4. Не зовсім коректним є відображення на рис. 1.5 (с. 59) економічної діагностики поряд з методами аналізу, синтезу, індукції, дедукції, графічного і т.д., з огляду на те, що методичний інструментарій економічної діагностики на відповідних етапах її здійснення передбачає застосування перелічених методів.

5. Серед етапів антикризового управління (рис. 3.3., с. 159-161) варто також передбачити оцінку рівня ефективності впроваджених заходів з метою з'ясування їхньої дієвості задля попередження чи вирішення негативних процесів у діяльності підприємства, а також виокремити заходи тактичного і стратегічного рівнів управління.

6. Доцільно обґрунтувати, на основі яких критеріїв авторка здійснила вибір підприємств та досліджуваного періоду з метою розрахунку коефіцієнтів фінансового стану сільськогосподарських підприємств (п. 2.2., 2.3).

7. У табл. 3.1 дисертантка наводить перелік заходів антикризового управління з метою стабільної діяльності сільськогосподарських підприємств у шести блоках. Доцільно обґрунтувати та конкретизувати механізм їхнього застосування.

8. Доречним у рамках обраної теми дослідження є прогнозування розвитку кризових явищ на сільськогосподарських підприємствах, що значно доповнило б викладений у дисертаційній роботі матеріал.

Висловлені зауваження та дискусійні положення не знижують цінності дисертаційного дослідження та не впливають на його загальну позитивну оцінку.

Загальний висновок.

Вищевикладене засвідчує, що дисертаційна робота Колодій І.В. на тему «Організаційно-економічні засади антикризового управління у сільськогосподарських підприємствах» є актуальним, цілісним науковим дослідженням, яке містить елементи наукової новизни та має теоретико-прикладне значення.

Одержані дисертанткою у процесі дослідження науково-обґрунтовані висновки є вагомим внеском у комплексне вирішення наукового завдання щодо удосконалення теоретико-методичних підходів та розробки практичних рекомендацій механізму антикризового управління сільськогосподарських підприємств.

Тема, зміст дисертаційної роботи, її науково-прикладні результати та висновки відповідають галузі знань 07 «Управління та адміністрування», спеціальності 073 Менеджмент.

Дисертаційна робота «Організаційно-економічні засади антикризового управління у сільськогосподарських підприємствах» є завершеним науковим дослідженням; за структурою, змістом, оформленням та повнотою висвітлення результатів у наукових виданнях відповідає вимогам «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії» (затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України № 44 від 12 січня 2022 р.), а її автор Колодій Ірина Володимирівна заслуговує присудження ступеня доктора філософії в галузі знань 07 «Управління та адміністрування» за спеціальністю 073 «Менеджмент».

Офіційний опонент:

доктор економічних наук, професор,
професор кафедри обліку і оподаткування
Прикарпатського національного університету
імені Василя Стефаника

Людмила САС
Людмила САС